ማጭበርበሮች እና አነስተኛ ንግድዎ፡- የንግድ ሥራ መመሪያ

Amharic

ንግድዎ ወይም ለትርፍ ያልተቋቋመ ድርጅትዎ ለአጭበርባሪዎች ከተጋለጠ፣ ስምዎንና ዋና መስመርዎን ሊጎዳ ይችላል። የእርስዎ ምርጥ ጥበቃ? ንግዶችን የሚያነጣጥሩ የአጭበርባሪዎች ምልክቶችን ለይተው ይወቁ። ከዚያም ማጭበርበርን ለማስወገድ ለሰራተኞችዎ እና ለስራ ባልደረቦችዎ ምን ማየት እንዳለባቸው ይንገሩ።

- ▶ የአጭበርባሪዎች ዘዴዎች
- ▶ ንግድዎን ይጠብቁ
- ▶ አነስተኛ ንግድን የሚያነጣጥሩ የተለመዱ ማጭበርበሮች
- ▶ ሌሎች አጠያያቂ ልማዶች

▶ የአጭበርባሪዎች ዘዴዎች

- **አጭበርባሪዎች የሚያምኑት ሰው እንደሆኑ መስለው ይቀርባሉ።** እርስዎን ለማስከፈል እርስዎን የሚያውቁትን ኩባንያ ወይም የመንግስት ኤጀንሲ መስለው ይቀርባሉ። ይህ ግን ማጭበርበር ነው።

- **አጭበርባሪዎች ጥድፊያ፣ ማስፈራራት እና ፍርሃት ይፈጥራሉ።** ጥያቄዎቻቸውን የማጣራት እድል ከማግኘትዎ በፊት እርምጃ እንዲወስዱ ይፈልጋሉ። ማንም ሰው ለመክፈል ወይም ሚስጥራዊነት ያለው የንግድ መረጃ ለመስጠት እንዲያጣድፍዎት አይፍቀዱ።

- **አጭበርባሪዎች በተወሰኑ መንገዶች እንዲከፍሉ ይጠይቁዎታል።** ብዙውን ጊዜ ክፍያን የሚጠይቁት በገንዘብ

ዝውውር፣ በክሪፕቶፕ ወይም በስጦታ ካርዶች ነው። በዚህ መንገድ ክፍያ ለሚጠይቅ ሰው አይክፈሉ። ይህ ማጭበርበር ነው።

▶ ንግድዎን ይጠብቁ

ሰራተኞችዎን ያሰልጥኑ

- የእርስዎ ምርጥ መከላከያ በመረጃ የተደገፈ ሰራተኛዎ ነው። ኢሜይሉ ከአስተዳዳሪ የመጣ ቢመስልም ሰራተኞች የይለፍ ቃሎችን ወይም ሚስጥራዊነት ያላቸውን መረጃዎች በኢሜል እንዳይልኩ ማሰልጠን። ማጭበርበር እንዴት እንደሚከሰት ለሰራተኞችዎ ያስረዱና አጠራጣሪ የማጭበርበር ነገር ካዩ ከስራ ባልደረቦቻቸው ጋር እንዲነጋገሩ ያበረታቷቸው። የዚህን ብሮሸር ቅጂ በ **ftc.gov/bulkorder** ይዘዙና ለሰራተኞችዎ ያጋሩ።

ደረሰኞችን እና ክፍያዎችን ያረጋግጡ

- ግዢዎችን እና ደረሰኞችን የማረጋገጥ ሂደቶች ግልጽ መሆናቸውን ያረጋግጡ እና ሰራተኞችዎ ሁሉንም ደረሰኞች በቅርበት እንዲፈትሹ ይጠይቁ። አንድ ሰው የሚጠይቀውን የክፍያ መንገድ ትኩረት ይስጡ እና ለሰራተኞችዎ ተመሳሳይ ነገር እንዲያደርጉ ይንገሩ። አንድ ሰው ገንዘብ በማስተላለፍ፣ በክሪፕቶ ከረንሲ ወይም በስጦታ ካርዶች እንዲከፍሉ ከጠየቀ፣ አይክፈሉ። ይህ ማጭበርበር ነው።

ከቴክኖሎጂ ጋር የተያያዙ ማጭበርበሮችን ለይተው ይወቁ።

- •አጭበርባሪዎች ብዙ ጊዜ የስልክ ቁጥራቸውን ስለሚያስመስሉ፣ የደዋይ መታወቂያን አይመኑ። ያልተጠበቀ የጽሑፍ መልእክት ወይም ኢሜይል ከደረስዎት ምንም አይነት ማገናኛን አይንኩ፣ አባሪዎችን አይክፈቱ ወይም ፋይሎችን አያውርዱ። በዚህ መንገድ ነው አጭበርባሪዎች ማልዌርን ወደ አውታረ መረብዎ የሚጭኑት ወይም ገንዘብ እንዲልኩ ወይም ሚስጥራዊነት ያለው መረጃ እንዲያጋሩ ለማሳመን የሚሞክሩት። አጭበርባሪዎች አንዳንድ ጊዜ የሚያውቋቸውን ሰዎች የማህበራዊ ሚዲያ መለያዎች ይጠልፋሉ፣

እውነት የሚመስሉ የውሸት መልዕክቶችን በመላክ። የእርስዎን አነስተኛ ንግድ ወይም ለትርፍ ያልተቋቋመ ድርጅት ከሳይበር አጭበርባሪዎች እና ከሰርጎ ገቦች ስለመጠበቅ የበለጠ ይወቁ፡ የሳይበር ደህንነት ለአነስተኛ ንግድ (Cybersecurity for Small Business) በ **ftc.gov/cybersecurity** ይመልከቱ።

ከማን ጋር እንደሚገናኙ ይወቁ

- ከአዲስ ኩባንያ ጋር ከመገበያየትዎ በፊት የኩባንያውን ስም በኦንላይን "scam" ወይም "complaint" በሚለው ቃል አክለው ይፈልጉ። ሌሎች ስለ ኩባንያው ምን እንደሚሉ ያንብቡ። የሚያምኗቸውን ሰዎች ምክር ይጠይቁ። እንዲሁም ነፃ የንግድ እድገት ምክር እና የምክር አገልግሎት በ **SCORE.org**ሊያገኙ ይችላሉ።

▶ አነስተኛ ንግድን የሚያነጣጥሩ የተለመዱ ማጭበርበሮች

የሐሰት ደረሰኞች እና ያልታዘዙ ሸቀጣ ሸቀጦች

አጭበርባሪዎች ለንግድዎ ምርቶችን ወይም አገልግሎቶችን ያዘዙ የሚያስመስሉ የውሸት ደረሰኞችን ይፈጥራሉ። ሂሳቦችዎን የሚከፍል ሰው ደረሰኞች እውነተኛ እንደሆኑ እና ክፍያውን እንደሚፈጽም ተስፋ ያደርጋሉ። ሁሉም ግን የሐሰት ናቸው። ወይም አጭበርባሪው አሁን ያለውን ትዕዛዝ "ማረጋገጥ"፣ አድራሻን "ማረጋገጥ" ወይም "ነጻ" ካታሎግ ወይም ናሙና ማቅረብ እንደሚፈልግ በመግለጽ ሊደውሉ ይችላሉ። ከእነዚህ ውስጥ ለአንዳቸው አዎ ካሉ፣ ያልታዘዙ ሸቀጣ ሸቀጦች በደጃፍዎ ላይ ይደርሳሉ - ከዚያም ለመክፈል ከፍተኛ ግፊት የሚፈልጉ ጥያቄዎች። አይክፈሉ። እና ደግሞ ያስታውሱ፣ ያላዘዙት ሸቀጥ ከመጣልዎት፣ እሱን ለማቆየት እና በነጻ ለመጠቀም ህጋዊ መብት አለዎት።

የኦንላይን ዝርዝር እና የማስታወቂያ ማጭበርበሮች

አጭበርባሪዎች ለሌለ ማስታወቂያ ወይም በሐሰት ቢዝነስ ማውጫ ውስጥ ያለ ዝርዝር ክፍያ እንዲከፍሉ ሊያታልሉዎት ይሞክራሉ።

የእውቂያ መረጃዎን ለ"ነጻ" የቢዝነስ ዝርዝር እንዲሰጡ ሊጠይቁዎት ይችላሉ፣ ወይም ጥሪው በቀላሉ መረጃዎን "ለማረጋገጥ" ነው ይላሉ። በኋላ፣ ትልቅ ዕዳ ይመጣልዎታል፣ እና አጭበርባሪው እርስዎ እንዲከፍሉ ግፊት ለማድረግ ቀደም ሲል የተደረገውን ጥሪ ዝርዝሮችን - ወይም የድምጽ ቅጂም ጭምር ሊጠቀም ይችላል።

የንግድ እና የመንግስት የማስመሰል ማጭበርበሮች

አጭበርባሪዎች የሚያውቁት ወይም የሚያምኑት ሰው መስለው በመቅረብ ለማስፈራራት ወይም ለመክፈል ወይም መረጃ ለመስጠት ሊያስቸኩሉዎት ይሞክራሉ። ለምሳሌ ያህል፦

- አጭበርባሪዎች ከመገልገያ ኩባንያ እየደወሉ እንደሆነ እና የእርስዎ ጋዝ፣ ኤሌክትሪክ ወይም የውሃ አገልግሎት ዘግይቶ በደረሰ (የሀሰት) ሂሳብ ምክንያት ሊቋረጥ ነው ይላሉ።
- አጭበርባሪዎች የመንግስት ወኪል እንደሆኑ ይናገራሉ እና የንግድ ፍቃድዎን እንደሚያግዱ፣ ቅጣት ሊሰጡዎት ወይም ሊከሱዎት እንደሚችሉ ያስፈራራሉ። ግብር ስላለብዎት ወይም ፈቃድ ወይም ምዝገባ ማደስ ስላለብዎት ነው ሊሉ ይችላሉ።
- አንዳንድ አጭበርባሪዎች ከU.S. Department of Labor በነጻ ሊያገኟቸው የሚችሏቸውን የስራ ቦታ የሚያሟላ ፖስተሮች እንዲገዙ ያሳምኑዎታል።
- አንዳንድ አጭበርባሪዎች የሀሰት ከሆኑ የመንግስት ፕሮግራሞች ለንግድ ስራ እርዳታ የሚባሉትን እንዲከፍሉ ያታልላሉዎታል።
- አጭበርባሪዎች የU.S. Patent and Trademark Office አስመስለው ወዲያውኑ ክፍያ ካልከፈሉ የንግድ ምልክትዎን እንደሚያጡ ያስፈራርዎታል። ሌላ ጊዜ ደግሞ፣ ለተጨማሪ የምዝገባ አገልግሎት ገንዘብ መክፈል አለብዎት ብለው ይዋሻሉ።
- አንዳንድ አጭበርባሪዎች ከቴክ ኩባንያ እየደወሉ እንደሆነ እና፣ ይህም ወዲያውኑ ካልከፈሉ ንግድዎ የድር ጣቢያውን ዩአርኤል እንደሚያጣ ያስፈራርዎታል።

የቴክኖሎጂ ድጋፍ ማጭበርበሮች

የቴክኖሎጂ ድጋፍ ማጭበርበሮች በጥሪ ወይም በስክሪንዎ ላይ በሚያስደነግጥ ብቅ ባይ መልእክት ይጀምራሉ። አጭበርባሪዎቹ ከታዋቂ የቴክኖሎጂ ኩባንያ የመጡ አስመስለው በኮምፒውተርዎ ደህንነት ላይ ችግር እንዳለ ይነግሩዎታል። ግባቸው ገንዘብዎን፣ ኮምፒውተርዎን ወይም ሁለቱንም ማግኘት ነው። ንግድዎ ያለውን የሐሰት ችግር ለማስተካከል፣ ወይም በማይጠቅም የኮምፒዩተር ጥገና ፕሮግራም እንዲመዘግቡ፣ ወይም የማንነት ስርቆትን ለመፈፀም ኮምፒውተርዎ አውታረ መረብ ላይ ሾልከው በመግባት የሚጠቀሙባቸውን ሚስጥራዊ መረጃዎች በመውሰድ እንዲከፍሉ ሊጠይቁዎት ይችላሉ።

ማህበራዊ ምህንድስና፣ የኢሜይል ማጭበርበር (Phishing) እና ራንሰምዌር

የሳይበር አጭበርባሪዎች ሰራተኞችን ገንዘብ እንዲልኩላቸው ወይም ሚስጥራዊ ወይም ሚስጥራዊ መረጃዎችን እንደ የይለፍ ቃሎች ወይም የባንክ መረጃዎች እንዲተዉ ሊያታልሉ ይችላሉ። ብዙ ጊዜ የሚጀምረው በኢሜይል፣ በማህበራዊ ሚዲያ እውቂያ ወይም ከታመነ ምንጭ የመጣ በሚመስል ጥሪ - ለምሳሌ ተቆጣጣሪ ወይም ሌላ ከፍተኛ ሰራተኛ - ይህም አጣዳፊ ወይም ፍርሃትን በሚፈጥር መልኩ የሚመጣ ነው። ሌሎች ኢሜይሎች መደበኛ የይለፍ ቃል ማሻሻያ ጥያቄዎችን ወይም ሌሎች አውቶማቲክ መልዕክቶችን ሊመስሉ ይችላሉ፣ ግን መረጃዎን ለመስረቅ የተደረጉ ሙከራዎች ናቸው። አጭበርባሪዎች የድርጅቶችን ፋይሎች ለመቆለፍ እና ለመያዝ ቀጥሎም ገንዘብ ለመጠየቅ ማልዌርን ሊጠቀሙ ይችላሉ።

የንግድ ስልጠና ማጭበርበሮች

አንዳንድ አጭበርባሪዎች የውሸት የንግድ ስልጠና ፕሮግራሞችን ይሸጣሉ፣ ብዙ ጊዜ የውሸት ምስክርነቶችን፣ ቪዲዮዎችን፣ የሴሚናር አቀራረቦችን እና የቴሌማርኬቲንግ ጥሪዎችን ይጠቀማሉ። በንግድ ስራ ውስጥ ስኬታማ ለመሆን ብቸኛ “ውጤታማ” ስርዓታቸውን ከከፈሉ አስደናቂ ውጤቶችን እንደሚያገኙ የውሸት ቃል ይገባሉ። በኋላ በሺዎች

የሚቆጠሩ ዶላሮችን ለመጠየቅ መጀመርያ ላይ በዝቅተኛ የመነሻ ወጪዎች ሊያስገቡዎት ይችላሉ። እንደ እውነቱ ከሆነ፣ አጭበርባሪዎቹ አዳዲስ ሥራ ፈጣሪዎችን የፈለጉትን እርዳታ ሳያገኙ እና በሺዎች የሚቆጠሩ ዶላሮችን ዕዳ አስገብተው ይሄዳሉ።

የኦንላይን ግምገማዎችን መለወጥ

የኦንላይን ግምገማዎችን መለወጥ አንዳንድ አጭበርባሪዎች የምርትዎን ወይም የአገልግሎትዎን አሉታዊ ግምገማዎችን መተካት፣ አዎንታዊ ግምገማዎችን ማከል ወይም ውጤቶችዎን በደረጃ መስጫ ጣቢያዎች ላይ ማሳደግ እንደሚችሉ ይናገራሉ። ሆኖም፣ የሀሰት ግምገማዎችን መለጠፍ ሕገወጥ ነው። የFTC መመሪያዎች፡ ድጋፎች - ግምገማዎችን ጨምሮ - የደጋፊውን ታማኝ አስተያየቶች እና ልምዶች ማንፀባረቅ አለባቸው ይላሉ።

የክሬዲት ካርድ ማቀነባበሪያ እና የመሳሪያ ኪራይ ማጭበርበሮች

አንዳንድ አጭበርባሪዎች የክሬዲት ካርድ ግብይቶችን ለማስኬድ ዝቅተኛ ዋጋ ወይም በመሳሪያ ኪራይ ላይ የተሻሉ ቅናሾችን ቃል ይገባሉ። እነዚህ አጭበርባሪዎች የንግድ ባለቤቱን ውል ላይ ፊርማ ለማግኘት በደንብ የተቀነባበሩ፣ ግማሽ እውነት እና ውሸቶችን ይጠቀማሉ። አንዳንድ ሐቀኝነት የጎደላቸው የሽያጭ ወኪሎች የንግድ ሥራ ባለቤቶች ባዶ ሰነዶች ላይ እንዲፈርሙ ይጠይቃሉ። (እንዳያደርጉት።) አንዳንዶች ከእውነታው በኋላ ውሎችን እንደሚቀይሩ ታውቋል። የሽያጭ ወኪሉን የሁሉንም ሰነዶች ቅጂ ወዲያውኑ እና እዚያ በቦታው እንዲሰጥዎት ይጠይቁ። ወድያውኑ ለመስጠት እምቢ ካሉ ወይም ካሰናከሉ ወይም በኋላ ለመላክ ቃል ከገቡ፣ ያ ከአጭበርባሪ ጋር እየተገናኙ እንዳሉ ምልክት ሊሆን ይችላል።

የሐሰት ቼክ ማጭበርበሮች

አንዳንድ አጭበርባሪዎች በቼክ እንዲከፍሉዎት ምክንያታዊ የሚመስል ነገር ይሰጡዎታል። ከዚያ፣ ተጨማሪውን ገንዘብ መልሰው ለእነሱ ወይም ለሌላ ሰው እንዲልኩ ይጠይቁዎታል። ነገር ግን ቼኩ የሐሰት ይሆናል፣ ምንም እንኳን በመለያዎ ውስጥ እንደ “የተጣራ” ሆኖ ሊታይ

ቢችልም። ባንኩ ቼኩ የሐሰት መሆኑን ባወቀ ጊዜ፣ አጭበርባሪው የላኩለትን ገንዘብ አስቀድሞ ወስዶታል። ባንኩን ለመክፈል ይገደዳሉ።

▶ ሌሎች አጠያያቂ ልማዶች

አንዳንድ ጊዜ አጭበርባሪዎች ከሌሎች አጠያያቂ ልማዶች ጀርባ ይደብቃሉ - እንደ ትልቅ ገንዘብ የሚሰበስቡ የኦንላይን ኢኮኖሚ ስራዎችን እናቀርባለን በሚል፣ ነገር ግን የገቡትን የገንዘብ ማስገኛ ቃል መፈጸም ይሳናቸዋል። ወይም የንግድዎን የክሬዲት ሪፖርት ለማሻሻል መክፈል አለበት በሚለው የሐሰት የይገባኛል ጥያቄ አላስፈላጊ አገልግሎቶችን ሊሸጡሉዎት ይሞክራሉ። የተፈጥሮ አደጋዎች ከተከሰቱ በኋላ፣ ፈቃድ የሌላቸው ኮንትራክተሮች እና አጭበርባሪዎች ንግድዎን መልሰው እንደሚያገኙ እና በፈጣን ጥገና፣ ጽዳት ወይም ፍርስራሹን ለማንሳት በሚሉ የውሸት ተስፋዎችም ሊታዩ ይችላሉ።

▶ የበለጠ ይወቁ

- ድርጅትዎን ከማጭበርበር ስለመጠበቅ ተጨማሪ ምክር ለማግኘት **ftc.gov/SmallBusiness**ን ይጎብኙ።
- በ **ftc.gov/subscribe** ላይ ለFTC የንግድ ብሎግ በመመዝገብ ከFTC ጋር ግንኙነትዎን ያስቀጥሉ።

▶ ያሳውቁ

- ማጭበርበርን ካዩ፣ ወደ 877-382-4357 ይደውሉ፣ እና ለሌሎች ቋንቋዎች 3 ይጫኑ፣ ከዛ ለተጨማሪ ቋንቋዎች 0 ን ይጫኑ - ወይም ወደ **ReportFraud.ftc.gov** ይሂዱ።
- የስቴትዎን ጠቅላይ አቃቤ ህግ ማሳወቂያ ይስጡ። የእውቂያ መረጃ በ**NAAG.org** ማግኘት ይችላሉ።

▶ ይሳተፉ

- ያስታውሱ፡- የእርስዎ ምርጥ መከላከያዎ በመረጃ የተደገፈ የሰው ኃይል ነው። ማጭበርበር እንዴት እንደሚከሰት ከሰራተኞችዎ ጋር ይነጋገሩ።
- ይህንን ብሮሸር ለሰራተኞችዎ ያካፍሉ።
- የዚህን ብሮሸር ነፃ ቅጂ ከ **ftc.gov/languages** ያውርዱ።.

ስለ FTC

FTC የአነስተኛ ንግድ ሥራ ባለቤቶች ማጭበርበርን እንዲያስወግዱ፣ ኮምፒውተሮቻቸውን እና አውታረ መረቦችን እንዲጠብቁ እና የደንበኞቻቸውን ውሂብ ደህንነቱ እንደተጠበቀ ሆኖ እንዲቆይ ለመርዳት ይሰራል። አነስተኛ ንግድን የሚመለከት መረጃ

ለማግኘት ወደ **ftc.gov/SmallBusiness**. ይሂዱ። እዚያ አነስተኛ ንግድ ላይ ያነጣጠሩ ማጭበርበሮችን የሚመለከት፣ እንዴት እነሱን ማስወገድ እንደሚችሉና የንግድ ባለቤቶች የአውታረመረቦቻቸው ደህንነት እንዲጠብቁ ለማገዝ የሳይበር ደህንነትን በተመለከተ መረጃ ያገኛሉ።

ለአነስተኛ ንግዶች የቅርብ ጊዜውን መረጃ ለማግኘት ለ FTC ቢዝነስ ፅሁፍ በ **ftc.gov/subscribe** ይመዝገቡ።.

This brochure is part of the FTC's efforts to help small business owners avoid scams. It explains common scams that target small businesses and non-profit organizations, describes scammers' tactics, and provides steps business owners can take to protect their company from scams. Order print copies for free at **ftc.gov/bulkorder.**

FEDERAL TRADE COMMISSION
business.ftc.gov
ጁላይ 2023